

A tudomány szolgálatában - Kiállítás az MTA Könyvtár és Információs Központ alapításának 200. évfordulója alkalmából

11.5.2026 - | Magyar Tudományos Akadémia

„A tudomány szolgálatában - 200 éves a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ” címmel nyílt kiállítás az Akadémia székházának oszlopcsarnokában az MTA 2026. évi közgyűlésének harmadik napján. A 2026. május 29-ig látogatható tárlat bemutatja az alapítása 200. évfordulóját ünneplő MTA Könyvtár és Információs Központ történetének kiemelkedő pillanatait, vezetőit és támogatóit, akik elkötelezett munkájukkal és adományaikkal gazdagították az egész nemzet szellemi és kulturális örökségének részét alkotó Könyvtár életét és a könyvtári gyűjteményeket. A kiállítás átfogó képet ad az Akadémia Könyvtárának napjainkban végzett, nemzeti és nemzetközi szinten is értékteremtő munkájáról és közfeladatairól is.

„Az ókori görögök kétféle időt különböztettek meg. A kronoszt, amely a történelmi, az előre haladó idő, az egymást követő események ideje. Mennyiségi idő, a homokóra pergő homokja, amely elfogy, és amelynek múlása megállíthatatlan. Van azonban egy másik idő is, amelyet az ókori görögök kairosznak neveztek. A kairosz az öröklét ideje. A minőségi, nem múltó, hanem telő, teljesedő idő. Azokat a bensőségesen megélt pillanatokot jelenti, amelyek az örökléthez kapcsolják a lelkünket.

Ezek a pillanatok lehetnek egészen személyesek, mint például egy könyv olvasása, és lehetnek közösségek, mint egy családi könyvtár följánlása a nemzetnek”

- mondta Kollár László, az MTA főtitkára kiállításmegnyitó köszöntőjében.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárát gróf Teleki József (1790-1855) alapította, aki 1826. március 17-én családjá generációk óta gyűjtött könyvtárát adományozta a Magyar Tudós Társaságnak és ezáltal a nemzetnek. A család sziráki, majd pesti bibliotékáját - id. Teleki József, az adományozó nagyapja (1738-1796) gyűjteményét továbbfejlesztve - már édesapja, Teleki László (1764-1821) is azzal a szándékkal gondozta és bővítette, hogy az a majd egykor létrejövő akadémia sokirányú kutatásait szolgálja.

„Az Akadémiai Könyvtár 200 évének emberek és könyvek sorsa által írt története látható most itt, a székház aulájában - mondta Kollár László. - A kiállítás az alapító, gróf Teleki József nemzedékeken át gyűjtött családi könyvtárától napjainkig mutatja be az Akadémia Könyvtárának történetét, nemzeti és nemzetközi feladatát.

Olyan feladatot, amely nem a múlté, amely nem zárult le e most betöltött kétszáz évvel, hanem a jelenben él - és a jövőbe mutat.”

Az Akadémia főtitkára köszöntőjében felhívta a figyelmet a kiállításon látható Vasarely-falikárpitra is, amelyet maga Victor Vasarely ajándékozott 1987-ben az akkor új épületébe költöző Akadémiai Könyvtárnak. A 200 éves Magyar Tudományos Akadémia és Könyvtára

e faliszőnyeg kiállításával tiszteleg a 120 éve született Victor Vasarely előtt,

és ezzel kapcsolódik az 50 éves pécsi Vasarely Múzeum jubileumi ünnepéhez.

Monok István, az MTA KIK főigazgatója köszöntőbeszédében az Akadémia Könyvtára sokszínű és széles körű feladatainak, tevékenységének és felelősségének rövid ismertetésével rámutatott, hogy

„egy tudományos könyvtár milyen fontos a társadalomnak, a tudományos kutatóknak, és milyen fontos a tudománynak magának”.

Monok István kiemelte, hogy a gyűjtemények az Akadémia Könyvtárának alapját jelentik, ezért kötelességünk közösen gondolkodni sorsukról a digitalizációs világ térnyerésének korszakában.

„Egy gyűjtemény minden egyes darabja külön-külön történet. Ha ez a történet rejtve marad, a gyűjtemény egyre halottabb lesz

- mondta az Akadémia Könyvtárának főigazgatója. - A világ abban a hamis tudatban él, hogy a mára már elképzelhetetlenül gazdag digitális térben múltunk, kulturális örökségünk és közös emlékezetünk minden eleme elérhető. Erre azt kell, hogy mondjam, hogy a világ erősen téved.

A mai statisztikák szerint ugyanis a gyűjtemények digitális feldolgozottsága még nem érte el a 20 százalékot.”

Monok István kiállításmegnyitó beszédében arra is kitért, hogy nagyon fontos, hogy a könyvtárak és a közgyűjtemények törekedjenek a lehetséges teljességre és a metaadatok pontosságára a digitalizáció folyamatában, és kiemelten fontos a könyvtárak és a közgyűjtemények intézményen belüli és intézmények közötti együttműködése is. „Azok, akik benne élnek ezekben a gyűjteményekben, és ismerik a hozzájuk tartozó gyűjtemény dokumentumainak teljes körét, olyan plusz ismeretek birtokában vannak, amelyeket fel kell tárni a kutatók előtt.

A könyvtár tudományos műhely. És minden dokumentum, ami a könyvtárakban, levéltárakban és múzeumokban van, közvagyon.

A köztük megvalósuló együttműködést pedig nemzetközi szintre is kell emelni - mondta az MTA KIK főigazgatója.

A Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ nemzetközi láthatósága biztosított:

a nemzetközi szakmai szervezetekben és a nemzetközi könyvtári és közgyűjteményi mozgalmakban az Akadémia Könyvtára jelen van, és ezzel együtt és egy időben a rábízott nemzeti közfeladatok elvégzésével is igyekszik a belé vetett bizalmat megszolgálni.”

„A tudomány szolgálatában. 200 éves a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ” - Kiállítás az Akadémia székházának oszlopcsarnokában

A kiállítás bemutatja az intézmény hosszú történetének főbb eseményeit és fejlődésének kiemelkedő momentumait időrendi áttekintésben. A látogatók bepillantást nyerhetnek az Akadémia Könyvtára alapításának körülményeibe, és képet kaphatnak arról, hogy fennállása során a város mely épületeiben működött az intézmény. A tárlat megtekintésével megismerhetjük az intézmény vezetőit és legnagyobb mecénásait, akiknek adományai jelentősen gazdagították az MTA Könyvtára gyűjteményeit.

A kiállítás átfogó képet ad az MTA KIK jelenlegi munkájáról is. Bemutatja a törzsgyűjtemény gazdag könyv- és folyóirat-állományát, valamint a különgyűjteményeket: a Kézirattár és Régi Könyvek Gyűjteményét, amely a magyar kultúra legnagyobb alakjainak hagyatékát és ritka, sok esetben unikális könyvek gazdag tárházát őrzi, valamint az ország orientalisztikai alapkönyvtáraként számontartott Keleti Gyűjteményt. A látogatók betekintést nyerhetnek az Akadémiai Levéltár munkájába is, amely az 1950 óta keletkezett iratanyag őrzője.

A tárlat felhívja a figyelmet arra a számos új feladatra is, amellyel az Akadémia Könyvtárának tevékenysége a 21. században bővült annak nyomán, hogy a technikai fejlődés új ismereteket és új megközelítési módokat hozott a könyvtári munkába.

A kiállítás látogatói megismerhetik az MTA KIK két országos közfeladatát is: az Elektronikus Információs Szolgáltatást (EISZ), valamint a nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázist, a Magyar Tudományos Művek Tárát (MTMT).

Ezenkívül rálátást nyújt a tárlat a tudományometriával kapcsolatos tevékenységekre és az Akadémia Könyvtára által létrehozott digitális tartalmakra is.

A tudomány szolgálatában - 200 éves a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ című kiállítás **2026. május 29-ig** látható az MTA székházának oszlopcsarnokában.

Kurátorok: **Hay Diana** és **Molnár Andrea**

Látványterv és kivitelezés: **Fodor Eszter** és **Kalocsai László - FoKa Art**

A Magyar Tudományos Akadémia alapításának 200. jubileuma alkalmából szervezett ***Sokszínű tudomány*** című ünnepi rendezvénysorozat keretében **2026 májusában** az **MTA Könyvtár és Információs Központ programjai** várják az érdeklődőket.

A májusi rendezvényekről részletesebben az Akadémia Könyvtárának ünnepi programfüzete ad tájékoztatást.

https://mta.hu/mta_hirei/a-tudomany-szolgalataban-kiallitas-az-mta-konyvtar-es-informacios-kozpont-alapitasanak-200-evforduloja-alkalmabol-115381